

ne punčke tudi umetno zobovje. Za ko-dre in lasulje uporabljajo skoro izključno le dlake angorške koze, ki so najbolj podobne človeškim lasem. V drugih manjših družinah, kjer se bavi-jo z izdelovanjem punčk, pa delajo »mehove«, trupe z vsemi okončinami z rokami in nogami. Glavice za punčke dobe že od vsega početka zaradi boljše pritrditve na telo poleg vrata še po en nastavek na prsni in na hrbtni. Mehovi sestoje iz mehkih in trdih delov. Trebuh, prsa, stegna, lakti so navadne, z žaganjem napolnjene platnene blazini-ce. Na te so pa našiti iz trdega blaga narejeni spodnji deli nog in rok. Pri ceneni punčkah so roke in noge iz-stružene iz lesa, pri boljših pa so na-rejene iz papirmašeja in so deloma votle, deloma polne in po okolnostih tudi poslikane in prevlečene z lakom.

Ali veste, iz česa je napravljen papirmaše, brez katerega bi večina igračk, punčk in drugih stvari ne mo-gla biti narejena? Njegovo izdelovanje je staro šele 160 let; danes je malo stva-ri na svetu, katerih že niso ponaredili s pomočjo papirmašeja.

Kaj pa je prav za prav papirmaše? Njegovo izdelovanje ne predstavlja drugega kakor koristno izrabo odpadkov vlaknastih snovi vseh vrst. Nepo-rabni papirni odstrižki in cunjje, stari časopisi in akti, na drobne koščke raz-rezane cunjje, slama, vse je uporabno za izdelavo papirmašeja. Te odpadke sku-hajo z dodatkom kalijevega ali natri-jevega luga v kašo, ki zelo neprijetno diši in ji dodajo mešanico fino zmlete krede ali šote. Torej z eno besedo vse, kar ni več za rabo, se uporablja za iz-

delavo te vse in vsako stvar posnema-joče gmote iz papirnega testa.

V glavnem se bavijo izdelovalci pa-pirmašeja z izdelavo kring, glavnic za punčke in drugih igračk. Posebno pri-ljubljani so živalski liki in živalske ma-ske, pred vsem pa delajo iz papirma-šeja umetniško izdelane in točne po-snetke, modele, ki služijo v učne in študijske svrhe. Uporabljajo ga za po-snetke starega orožja, za točno po na-ravi narejene drevesne in zemeljske sa-deže in še za mnogo drugih predmetov, ki so tako presenetljivo dobro posneti, da jih na prvi pogled smatramo za pri-stne. Cestni prah, cunjje in papir, vse to skupaj skuhamo da papirmaše! Toda kolikšno obilico prevar in iluzij lahko v predelanem stanju prikažejo ti ne-porabljivi ostanki, prevlečeni z lakom in firnežem.

Med mladimi izdelovalci punčk je tu-di že dosti pravcati mojstrov, ki sko-ro bolje razumejo svoj posel kot sta-rejši. Seveda se morajo mali mojstri seznaniti z vsemi napredki moderne tehnike; pa tudi oblačilca za majhne punčke morajo kolikor mogoče ustre-zati zadnji modi, zakaj majhne raz-vajene deklice se včasih sramujejo, če je njihova punčka napravljena nemo-derno, in tudi dečki ne ljubijo zasta-relih avtomobilčkov ali uniform, kakr-šnih ne nosijo več. Nihče mi ne bo verjel, koliko naporenega dela in tudi koliko solz je potrebnih, da so lične igračke in punčke toliko dobre, da pri-dejo lahko v izložbe trgovin, kjer ča-kajo na mlade, brezskrbne človeške prijateljce in prijateljice, s katerimi bi se rade igrala.

Otrokovo novoletno voščilo

Rad bi voščil, pa ne vem,
kaj naj lepega povem,
ko pa vendar si ljudje
že odrasli to žeje,
kar se v mojem srčku skriva...

Jaz le malo govorim,
ampak v mislih si želim,
da bi slednjič se izpolnila,
novoletna vam voščila,
le iskrena, ne — lažnjiva.

Bolj iskrenih želj srca
ni nobenih kakor ta,
da na svetu bi enkrat
bližnji bližnjemu bil brat,
vsi ljudje — ljubezen živa...

Vinko Bitenc